

TERÜLETFEJLESZTÉS

A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Területfejlesztési és Környezetgazdálkodási Ügynökség Nonprofit Kft. időszaki kiadványa XVI. évf. 2. szám 2009. június

Határon átnyúló fejlesztési lehetőségek

Az **Európai Területi Együtműködés (ETE)** keretében az EU belső határai mentén – tehát a tagországok között – valósulnak meg kétoldalú fejlesztési programok. Az ETE Programok az INTERREG programokat váltják fel a 2007-2013-as időszakban. Fő céljuk a határok elválasztó jellegének csökkentése, a határon átnyúló infrastruktúrák és együttműködések fejlesztése, ill. a határ menti közösségek kapcsolatainak erősítése. Magyarország partnerei: Ausztria, Románia, Szlovákia és Szlovénia.

Egy következő csoportot képeznek azok az EU külső határai mentén található országok, amelyek csatlakozási tárgyalásokat folytatnak Brüsszellel (pl. Horvátország), ill. amelyek taggá válásával középtávon számolni lehet (pl. Szerbia). A kapcsolatok szorosabbra fűzését ezen országok esetében az ún. **Előcsatlakozási Segítségnyújtási Eszközből (IPA – Instrument for Pre-Accession Assistance)** támogatja az Unió.

A területi együttműködések harmadik csoportja azon országok felé irányul, amelyek várhatóan tartósan az EU-n kívül maradnak (pl. Ukrajna). Elkerülendő, hogy az új külső határok mély politikai-gazdasági választóvonalaként húzódjának végig a kontinensen, az EU az **Európai Szomszédsági és Partnerségi Eszközből (ENPI – European Neighbourhood and Partnership Instrument)** támogat a külső határokon átnyúló együttműködési programokat.

(Forrás: www.nfu.hu és www.vati.hu)

Hungary-Slovakia-Romania-Ukraine
ENPI Cross-border Cooperation Programme

HU-SK-RO-UA Európai Szomszédsági és Partnerségi Eszköz CBC 2007-2013

A Közös Operatív Program támogatásra jogosult területe az alábbi magyarországi, szlovákiai, romániai és ukrain határ menti NUTS III szintű területi statisztikai számbavételi egységeket foglalja magába:

Magyarország	Szlovákia	Románia	Ukrajna
Szabolcs-Szatmár-Bereg megye	Kassa megye	Szatmár megye	Kárpátalja megye
Borsod-Abaúj-Zemplén megye <i>(mint teljes részvételi jogosultságú ún. szomszédos terület – adjacent region)</i>		Eperjes megye	Máramaros megye
		Szucsava megye <i>(mint ún. szomszédos terület – adjacent region)</i>	Csernovici megye <i>(mint ún. szomszédos terület – adjacent region)</i>

A programban teljes jogú tagként vesznek részt Szabolcs-Szatmár-Bereg megye, Kassa és Eperjes megyék, Szatmár és Máramaros megyék, valamint Kárpátalja és Ivano-Frankivszki megyék.

A három szomszédos terület, ún. „adjacent region” közül Borsod-Abaúj-Zemplén megye – földrajzi elhelyezkedésére és a Közös Operatív Program költségvetéséhez, a magyarországi keretből történő hozzájárulás arányára tekintettel – korlátozás nélkül vehet részt a programban. A két további szomszédos régió – Szucsava megye (Románia) és Csernovici megye (Ukrajna) – területén bejegyzett szervezetek részvétele a programban meghatározott módon korlátozott.

A PROGRAM CÉLJA: az együttműködés fokozása és elmélyítése Ukrajna Kárpátalja, Ivano-Frankivszki és Csernovici régiói és a tag-államok támogatott, illetve „szomszédos” határ menti régiói között, környezeti, szociális és gazdasági szempontból fenntartható módon.

Indikatív támogatási összegek és prioritások – első felhívás

Prioritások	Minimum támogatási összeg (EUR)	Maximum támogatási összeg (EUR)
1. Gazdasági és társadalmi fejlődés		
1.1. Összehangolt turizmusfejlesztés	100,000	500,000
1.2. A KKV-k közötti és az üzleti együttműködés fejlődésének támogatása	100,000	500,000
2. A környezeti minőség javítása		
2.1. Környezetvédelem, a természeti erőforrások fenntartható használata és menedzsmentje	100,000	1,500,000
2.2. Felkészülés a vészhelyzetek közös kezelésére	100,000	1,500,000
4. Emberek közötti együttműködés		
4.1. Intézményi együttműködés	50,000	500,000
4.2. Emberek közötti (people-to-people) együttműködés - kisléptékű projektek	25,000	100,000

JOGOSULT PARTNEREK

A potenciális pályázók körét többek között a programterületen található helyi és megyei önkormányzatok, állami és önkormányzati intézmények, non-profit szervezetek, kistérségi társulások, fejlesztési ügynökségek, környezetvédelmi és vízügyi igazgatóságok, nemzeti parkok, egyetemek, kamarák, turisztikai szervezetek, munkaügyi központok alkotják.

MINIMÁLIS PARTNERSZÁM

Legalább 2 partner, melyek közül legalább 1 partner Ukrajnából és legalább 1 partner a programban résztvevő EU tag-államokból való.

VEZETŐ PARTNER ELV

A projekt-partnerek egyike vállalja a vezető partner szerepét. Feladata a pályázat készítésének és a projekt végrehajtásának szakmai és pénzügyi koordinációja. Jogilag képviseli a projekt-partnereket a program felé (aláírja a támogatási szerződést a partnerek képviseletében). A vezető partner (kedvezményezett) feladata, hogy biztosítsa a támogatás hatékony, eredményes és szabályszerű felhasználását. A vezető partner miután

meggyőződött arról, hogy a projektben résztvevő partnerek teljesítették az adott időszakra kifizetendő feladatot, arról megfelelő szakmai és pénzügyi beszámolót készítenek, a költségeket ez alapján igazolják a kijelölt ellenőrzést végző szervezettel, összesítő időközi szakmai és pénzügyi beszámolót állít össze, és azt megküldi a Közös Szakmai Titkárság részére. A vezető partner (kedvezményezett) felelős az ENPI támogatás projektben résztvevő partnerek felé való továbbításáért.

ELSZÁMOLHATÓ KÖLTSÉGEK

Munkabér, külső szakértői díjak, utazás, szállás, találkozók, kutatás, tervezés, rendezvény-szervezés, honlap készítés, a projekthez szorosan kötődő beszerzés stb.

TÁMOGATÁSI INTENZITÁS

A támogatásban részesülő projektek finanszírozása részben az ENPI-ből (90%), részben a 10% arányú nemzeti társfinanszírozásból fog megvalósulni. A három európai uniós tagországban (Magyarország, Románia és Szlovákia) a nemzeti társfinanszírozás két részből tevődik össze: kormányzati társfinanszírozásból és a kedvezményezett saját hozzájárulásából (önrész). Ez tulajdonképpen 95%-os

intenzitású finanszírozást tesz lehetővé 5% saját erő kiegészítéssel. Ukrajnában az e célra elkülönített központi költségvetési források hiányában a teljes nemzeti társfinanszírozást, vagyis mind a 10%-ot a kedvezményezetteknek kell majd biztosítaniuk.

ÜTEMEZÉS A PROJEKTEK TERVEZHETŐSÉGÉHEZ

- Első felhívás: 2009. június 16.
- Benyújtási határidő: 2009. szeptember 22.
- Első aláírt támogatási szerződések: 2010. I. negyedév
- Projekt időtartam: min. 6 hónap – max. 24 hónap
- 1. pályázati felhívás keretében rendelkezésre álló ENPI forrás: 13,3 M EUR
- Összeségében rendelkezésre álló forrás: 68,8 M EUR

TOVÁBBI INFORMÁCIÓK:

HU-SK-RO-UA ENPI
Közös Szakmai Titkárság
H-1016, Budapest,
Gellérthegy utca 30-32.
Telefon: +36 1 224 3294
Fax: +36 1 224 3291
info@huskroua-cbc.net
www.huskroua-cbc.net
www.vati.hu

Befektetés-ösztönzés a magyar-ukrán határövezetben

A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Területfejlesztési és Környezetgazdálkodási Ügynökség Nonprofit Kft. „Befektetés-ösztönzés a magyar-ukrán határövezetben” című projektje az EGT&Norvég Finanszírozási Mechanizmus társfinanszírozásával 2009 márciusában kezdődött el. A projekt általános célja a gazdaság élénkítése, fellendítése a térségben.

Kozma Péter, a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Közgyűlés alelnöke nyitó előadást tart

A projekt 2009. május 27-i nyitókonferenciáján előadások keretében ismerkedhettek meg a részt-

vevők a fejlesztés részleteivel, illetve aktuális befektetés-ösztönzési és gazdaságfejlesztési témákkal. Szó volt a Magyarország-Szlovákia-Románia-Ukrajna négyoldalú CBC programról; Veres Csilla (Váti Kht., Mátészalka) bemutatta a pályázati kiírás legfontosabb prioritásait. Szabolcs-Szatmár-Bereg és Kárpátalja megyék befektetési környezetéről Kozma Péter (Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Önkormányzat), illetve dr. Brenzovics László (Kárpátaljai Megyei Tanács) tartott előadást. Janzsó Tamás (Önkormányzati Ipari Parkok Szövetsége) az ipari parkok jelentőségét mutatta be, Nagyné Varga Katalin (Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kereskedelmi és Iparkamara) pedig aktuális vállalkozásfejlesztési témákról, többek között a PLATO Programról tartott tájékoztatót.

A projekt tevékenységei között szerepel egy tréning, amelyen Szabolcs-Szatmár-Bereg és Kárpátalja megyékben dolgozó, gazdaságfejlesztéssel foglalkozó szakemberek vesznek majd részt.

A tréning során a résztvevők megismerkednek a két megye befektetési környezetével, illetve olyan információk birtokába juthatnak, amelyek segítségével a potenciális befektetőknek érdemi információval, segítséggel tudnak szolgálni, elő tudják segíteni a megye befektetői potenciáljának növekedését, különösen a befektetők által eddig kevésbé preferált térségekben.

A projekt keretein belül megvalósul egy adatbázis és egy honlap, ahol egységes szerkezetbe foglalva kerülnek bemutatásra az általában önkormányzati kézben lévő potenciális befektetési területek.

Egy színes kiadvány is segíti a projekt népszerűsítését, illetve biztosítja a fejlesztés széles körű nyilvánosságát. A kiadvány a két megye befektetési környezetét, a feltárt kijelölhető potenciális befektetési területeket mutatja be. A kiadvány célja a potenciális befektetők számára átfogó kép nyújtása a határmenti régiók lehetőségeiről.

A projekt zárásaként az Ügynökség üzletember találkozó szervez, ahol bemutatásra kerülnek a projekt eredményei: a képzés konklúziói, az adatbázis, a kiadvány, s közvetlenül láthatók lesznek a licitálási lehetőségek a honlapon keresztül.

Területfejlesztési szeminárium – a moldáv és ukrán kapcsolatok erősödése

A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Területfejlesztési és Környezetgazdálkodási Ügynökség az EUROCLIP-EUROKAPOCS Közalapítvány támogatásával 2009. április 7. és 10. között „Területfejlesztési szeminárium” címmel egy képzési kurzust valósított meg a Moldáv Köztársaság és Ukrán Köztársaság közigazgatási és területfejlesztési vezetői részére.

A képzés résztvevői a Nyíregyházi Ipari Parkban

A Moldáv Köztársaságból Radu Karuce, a Helyi Közigazgatási Minisztérium miniszterhelyetese vezette a csoportot, emellett a kurzuson részt vett a Helyi Közigazgatási Minisztérium Nemzetközi Kapcsolatok osztályvezetője, valamint több polgármester és járási vezető. Kárpátalját ugyancsak önkormányzati vezetők képviselték.

A projekt konkrét célja az volt, hogy megismertesse a jelenlévő vezetőkkel az európai uniós területfejlesztési struktúrákat, a magyarországi területfejlesztési tapasztalatokat, segítve ezzel a helyi területfejlesztési intézményrendszer kialakítását, működését. A delegáció megismerhette Szabolcs-Szatmár-Bereg megye több mintaprojektjét, a kistérségi rendszer és a magyarországi önkormányzatiság felépülését gyakorlatban a Felső-Tisza Vidéki Töbpcélú Kistérségi Társulás közreműködésével. A kurzus Nyíregyházán az Ügynökség képzési központjában zajlott.

A projekt indítása az MFÜ-n

A projekt legfontosabb eredménye, hogy tovább erősödött az együttműködés igénye a moldáv, ukrán és Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei területfejlesztési intézmények között, amely reményeink szerint már a közeljövőben közös projektek előkészítését és megvalósítását jelenti.

Modellértékű hulladékgazdálkodás kialakítása a Beregszászi járásban I.

Megkezdődött a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Szilárdhulladék-gazdálkodási Társulás EGT és Norvég Finanszírozási Mechanizmus által támogatott, a „Modellértékű hulladékgazdálkodás kialakítása a Beregszászi járásban” című ukrán-magyar projekt megvalósítása.

A 2009. május 19-én megrendezésre kerülő projektindító workshopon részt vettek a programban szereplő partnerek, ahol megvitták a közösen kitűzött célokat. Az ezt követően megtartott sajtótájékoztató lehetőséget adott a lakosság széleskörű tájékoztatására a programot illetően, valamint arra, hogy ismét felhívja a figyelmet a megyét és az országot sújtó problémákra.

A program fő célja a Beregszászi járás hulladékgazdálkodási fejlesztésének előkészítése, a tisztai szennyeződések csökkentése, a magyar-ukrán határmenti térség tisztább környezeti állapotának elérése, a környezetszennyezés mérséklése. A lakosság életminőségének folyamatos javítása érdekében elengedhetetlen a hulladékok kezelésének megoldása, a Tisza ökológiai állapotának megőrzése; a folyó jó vízminőségének fenntartásával. A megvalósítás elősegítése érdekében a

pályázó egy 2 napos szemináriumot szervezett Kárpátalján, ahol a szakemberek mellett a Beregszászi Járási Tanács elnöke és alelnöke, valamint a járásban aktív önkormányzatok vezetői is képviseltették magukat.

A szeminárium keretei között a program résztvevői megtekinthették az egyik járási település, Makkosjánosi jelenlegi hulladéklerakóját, valamint a jövőben tervezett lerakó helyét. Tájékoztatást kaptak a jelenlegi problémákról, valamint arról,

Éberhardt Gábor (Észak-Alföldi Környezetgazdálkodási Kft.) a rekultivációs lehetőségekről tartott előadást

hogy Európai Unió forrás nélkül milyen nehéz mind a hulladéklerakó megépítése, mind a lakosság megfelelő tájékoztatása, szemléletformálása. Szakmai előadások mutatták be a Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében zajló jelenlegi hulladékgazdálkodási programot, annak megvalósítását, a régi lerakók rekultivációjának tervezetét. Veres József, a Felső-Tisza-vidéki Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság osztályvezető-helyettese azokról a hulladékgazdálkodási problémákról beszélt, amelyek a Tisza vízgyűjtő területén jelennek meg. Az előadásokat követően a résztvevők feltették a projekttel kapcsolatos kérdéseiket, valamint megvitták az előadókkal a főbb problémákat. Az a tény, hogy mindkét fél szorosan a problémamegoldásra törekszik, előreláthatólag nagyban segíti a program jövőbeni alakulását.

A szakmai program folytatása kora ősszel várható. Ekkor az ukrain delegáltak érkeznek meggyénkbe és a szakmai megbeszélések mellett megtekinthetik a készülő nyíregyházi, kisvárdai és nagyecsed-i hulladéklerakó telepeket, valamint a rekultivációra váró lerakókat.

Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Szilárdhulladék-gazdálkodási Program

Egyre látványosabbak a megyei hulladékgazdálkodási program keretében megvalósuló hulladéklerakók és kiszolgáló létesítmények építési munkálatai. Helyszínről helyszínré bemutatjuk, hol is tart jelenleg a beruházás. (A cikk az építkezések 2009. június 16-i állapotát tükrözi.)

Nyíregyháza

Nyíregyházán a válogatócsarnok szerkezetkész. Megkezdődött a 2-es számú bekötő út vízvezető árkának burkolása. Megtörtént a VII/3 főfolyás elterelése és megkezdődött a 1,5*1,5 méteres belméretű vasbeton keretelem átérész építése.

Nagyecsed

A nagyecsed-i telepen a jelenlegi legfontosabb építési tevékenység a földfeltöltés. A kiszolgáló létesítmények helyén a feltöltés elérte a tervezett szintet, és a depónia déli felén is többnyire a tervezett szint közelében van. A beszállított földmennyiség eddig megközelítőleg 170 ezer m³. Megkezdődött az agyag beszállítása is, melyet közbenső depóniában tárolnak. A depónia egy részén, ahol a feltöltés szintje elérte a tervezett magasságot, elvégezték az agyagszigetelés első rétegének beépítését is.

A csurgalékvíz tároló medence alaplemezt bebetonozták, jelenleg az oldalmezek vaszerelése van folyamatban. A hídmérleg alapozása a rámpa kivételével elkészült, jelenleg a beton utókezelése történik.

Kisvárdai

A lerakó tálcában befejeződött az 50 cm vastag agyagréteg beépítése. A lerakó nyugati feléről megkezdődött a tálca további rétegeinek beépítése. 100 m szélességben készült el a geoelektromos monitoring rendszer, és a bentomat-Sc paplan, a 2,5 mm HDPE fólia és a védő 1.200 gr/m² geotextil lefektetése. Folyamatban van a gép- és eszköztároló szin építése; az alaplemez betonozása megtörtént. Elkészültek az abróncsmosó építési munkái, melynél már csak a befejező munkák és kevés gépészet szerelése hiányzik.

A tűzvíz tározó medence földmunkája lezárult. A csurgalékvíz tározó medence elkészült, az oldalfalon lévő betonvédő lemezek hegesztése folyamatban van.

A hídmérleg kitévése megtörtént, megkezdődött az alaptestek földkiemlése.

PÁLYÁZATI FELHÍVÁS – EA_NORVEGALAP

Kutatás-fejlesztés támogatása a megújuló energiaforrások és agrár innováció területén

A támogatás célja: a regionális innovációs folyamatok fejlesztése, az alkalmazott kutatások ösztönzése, valamint a kutatási eredmények gyakorlatban való elterjesztésének elősegítése a megújuló energiaforrások és agrár-innováció területén azáltal, hogy az Észak-alföldi régióban a kutatásfejlesztést és a technológiai innovációt erősítő projektek jöjjenek létre a régió tudásbázisainál, kiemelten a felsőoktatási intézményeknél (egyetem és főiskola) és kutatóintézeteknél.

A. prioritás: K+F együttműködések támogatása a megújuló energiaforrások, illetve alternatív energiaforrások, kiemelten a geotermikus és vízi energia területén;

B. prioritás: K+F együttműködések támogatása az agrár innováció területén: organikus mezőgazdasági fejlesztések; hazai növény- és állatfajták termesztése, illetve tenyésztése, új felhasználási célokra irányuló fajta innováció, állati és növényi termékek, innovatív élelmiszerek, környezetkímélő termesztéstechnológiák fejlesztése.

A támogatás forrása: a Norvég Alap és a Kutatási és Technológiai Innovációs Alap.

Támogatási keretösszeg: 263.405.538 Ft, mely magában foglalja az EGT és Norvég Finanszírozási Mechanizmus forrásait (85%), valamint a támogatásközvetítő által biztosított társfinanszírozást (15%) is.

Igényelhető támogatási összeg: min. 12.433.000 Ft – max. 49.732.000 Ft,

Támogatási intenzitás: Ha a támogatott költségvetési szerv, vagy annak jogi személyiséggel rendelkező intézménye, illetve jogi személyiségű non-profit szervezet, a támogatás maximuma a projekt ráeső elszámolható összes költségének 90%-a. A támogatás formája vissza nem térítendő támogatás. A támogatás futamideje: maximum 9 hónap.

A támogatásra jogosultak köre: az Észak-alföldi régióban bejegyzett székhellyel vagy telephellyel rendelkező felsőfokú oktatási intézmények, alapítványok, közalapítványok, non-profit kutatóhelyek, amennyiben megfelelnek a kutatáshoz, fejlesztéshez és innovációhoz nyújtott állami támogatások közösségi keretszabályában (HL 2006/C 323/01) foglalt kutatási szervezet fogalomnak.

Beadási határidő: 2009. augusztus 03. 16.00 óra

További információk: www.eszakalfold.hu,
www.eagrants.org és www.eagrants.hu

Az Észak-alföldi Operatív Program aktuális pályázati kiírásai

Pályázati azonosító	A pályázati kiírás célja	Beadási határidő
Gazdaságfejlesztés		
ÉAOP-2009-1.1.1./E Ipartelepítés	A régió versenyképességének megőrzése érdekében a régió vonzó befektetési környezetének, infrastrukturális ellátottságának biztosítása. A régió területén többletkapacitás kiépítése, új munkahelyek teremtése.	2009. 12. 31.
Városfejlesztés		
EAOP-2009-5.1.1.G Funkcióbővítő integrált települési fejlesztések a komplex programmal segített LHH kistérségekben	Az akcióterületek által érintett településrészek fizikai megújítása és a társadalmi kohézió együttes erősítése, új, települési és kistérségi szintű, gazdasági, közösségi, közigazgatási és szociális funkciók megjelenése, a meglévő funkciók megerősítése, ezáltal a leromlott vagy leszakadó városrészek bekapcsolása a város fejlődésébe.	2009. 11. 30.
EAOP-2009-5.1.1./F Településfejlesztés a komplex programmal kezelendő LHH kistérségekben	A település életében jelentőséggel bíró központi területek, építészeti értékű épületek, és az azokhoz kapcsolódó közművek megújítása.	2009. 11. 30.
EAOP-2009-5.1.1.E Helyi településfejlesztési akciók	A település életében jelentőséggel bíró központi területek, építészeti értékű épületek, és az azokhoz kapcsolódó közművek megújítása.	2009. 09. 30.
Környezetvédelem		
ÉAOP-2009-5.1.2./B 2000 LE alatti települések szennyvízkezelése	A 2000 LE alatti települések települési környezetének fejlesztése a korszerű szennyvízkezelési módszerek elterjesztésével, ezáltal a természeti környezetet terhelő szennyezések csökkentése.	2009. 09. 30.
ÉAOP-2009-5.1.2.D2 - Belterületi bel- és csapadékvíz-védelmi fejlesztések	A települések környezeti állapotának javítása, a belvíz- és helyi vízkár veszélyeztetettség csökkentése.	2009. 10. 15.
Turizmusfejlesztés		
ÉAOP-2008-2.1.3. Turisztikai Desztináció Menedzsment Szervezetek támogatása	A turisztikai térségek szereplőinek hálózatba szervezése hatékony, megfelelő kompetenciákkal és kiszámítható finanszírozási és szervezeti háttérrel rendelkező menedzsment szervezeti rendszer kialakítása és működtetése révén.	2009. 07. 31.
Közlekedésfejlesztés		
ÉAOP-2009-3.1.4/B Közösségi közlekedés infrastrukturális fejlesztése a komplex programmal kezelendő LHH kistérségekben	A korszerű és színvonalas helyi és regionális közösségi közlekedés biztosításához szükséges infrastrukturális feltételek javítása, a több település együttműködésével, térségi alapon megvalósuló infrastrukturális fejlesztések ösztönzése.	2009. 12. 31.
ÉAOP-2009-3.1.2/B Önkormányzati utak fejlesztése a komplex programmal kezelendő LHH térségekben	A településközpontok tehermentesítését szolgáló, a településrészek közötti közvetlen közúti közlekedési kapcsolatok fejlesztése, a jelentős gazdasági súllyal rendelkező területek és a turisztikai célterületek megközelíthetőségének javítása.	2009. 12. 31.
ÉAOP-2009-3.1.3/B Kerékpárforgalmi hálózat fejlesztése a komplex programmal kezelendő LHH kistérségekben	A régióban helyi és helyközi hivatásforgalmi, közlekedési célú kerékpárforgalmi létesítmények építése, a régió kerékpáros közlekedési infrastruktúrájának kialakítása, bővítése, a már meglévő elemek hálózatba szervezése környezetileg fenntartható módon.	2009. 12. 02.
ÉAOP-2009-3.1.2/A Önkormányzati utak fejlesztése	A településközpontok tehermentesítését szolgáló, a településrészek közötti közvetlen közúti közlekedési kapcsolatok fejlesztése, a jelentős gazdasági súllyal rendelkező területek és a turisztikai célterületek megközelíthetőségének javítása.	2009. 09. 30.
ÉAOP-2009-3.1.3/A Kerékpárforgalmi hálózat fejlesztése	A régióban helyi és helyközi hivatásforgalmi, közlekedési célú kerékpárforgalmi létesítmények építése, a régió kerékpáros közlekedési infrastruktúrájának kialakítása, bővítése, a már meglévő elemek hálózatba szervezése környezetileg fenntartható módon.	2009. 10. 30.

További információk: www.eszakalfold.hu

Kedves Olvasóink!

A 2009. év folyamán, a negyedévente megjelenő hírlevelünkben Szabolcs-Szatmár-Bereg megyét és a megyében lévő kistérségeket célzottan szeretnénk bemutatni. Minden számunkban egy-egy rövid, tematikus összefoglalót készítünk a megyéről és 3-3 kistérséggel ismerkedhetnek meg.

Első alkalommal megyénk településhálózatáról, demográfiai helyzetéről olvashattak, valamint a Baktalórántházi, a Csengeri és a Fehérgyarmati kistérségről kaphattak átfogó képet. Jelen számunkban a megye gazdasági helyzetét, illetve az Ibrány-Nagyhalászi, a Kisvárdai és a Mátészalkai kistérséget ismerhetik meg.

A szerkesztők

SZABOLCS-SZATMÁR-BEREG MEGYE GAZDASÁGI HELYZETELEMZÉSE

A NUTS szintek gazdasági fejlettségét többnyire a GDP (bruttó hazai termék) alakulásával mérik. Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében 2006-ban egy lakosra 1.257 eFt megtermelt GDP jutott, ami az országos átlagnak csupán 53,2%-a, ezzel Nógrád megyét (49,5%) megelőzve az utolsó előtti (a fejlettségi különbségek érzékelteése érdekében: Budapest 221,3%). Ha Szabolcs-Szatmár-Bereg megye gazdasági teljesítőképességét az EU 25 átlagával vetjük össze, annak csupán 33,7%-át teszi ki, míg az országos arány 60,2%.

Vállalkozói struktúra: A több mint 56 ezer megyei regisztrált gazdasági szervezet háromtizede társas, 62%-a egyéni vállalkozás, emellett 912 költségvetési szerv és intézmény, 3.398 non-profit és 7 MRP szervezet működik a megyében.

1. táblázat: A vállalkozások száma gazdálkodási forma szerint Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében, 2007

Jogi személyiségű gazdasági társaság	7 326
korlátolt felelősségű társaság	7 237
részvénytársaság	88
Szövetkezet	217
mezőgazdasági szövetkezet	102
egyéb jogi személyiségű vállalkozás	148
Átalakulásra kötelezett gazdasági szervezet	5
Jogi személyiség nélküli gazdasági társaság	8 701
közkereseti társaság	179
betéti társaság	8 522
Jogi személyiség nélküli egyéb vállalkozás	571
Egyéni vállalkozás	34 771
főfoglalkozású	14 678
mellékfoglalkozású	12 816
nyugdíjas	7 277
vállalkozói igazolvánnyal rendelkező	22 161
Vállalkozás összesen	51 743

A regisztrált vállalkozások száma 2000-2007 között 21,7%-kal növekedett. Az ezer lakosra eső regisztrált vállalkozások száma 91 db (az ország megyéi közül a 15. helyen szerepel ebben a tekintetben). A 2006-os adatok figyelembe vételével a Magyarországon működő **külföldi érdekeltségű** vállalkozásoknak mindössze 1,4%-a telepedett le a megyében és az összes külföldi tőke 0,6%-a működik itt. Az egy lakosra jutó befektetett külföldi tőke 144,2 ezer Ft (15. hely országosan).

A foglalkoztatottak száma alapján (2007) a vállalkozások többsége mikro- és kisvállalkozás: 0 és ismeretlen főt foglalkoztat 7.094 db (13,7%), 1-9 főt 8.601 db (16,6%), 10-19 főt 659 db (1,3%) és 20-49 fő 405 db (0,8%). Közepes nagyságú, azaz 50-249 fő közötti létszámú 187 cég, s mindössze 26 vállalkozásnál dolgoznak 250-nél többen.

A gazdaság alacsony teljesítményével összhangban szerény a **beruházások** volumene is. 2007-ben egy lakosra 193,4 eFt beruházás jutott a megyében, ami az országos átlagnak a felét sem éri el. Az ipari termelés egy lakosra jutó értéke (811 eFt) az országos átlagnak alig négytizede.

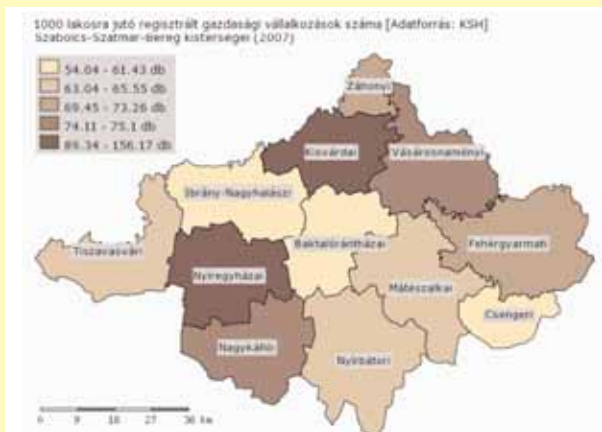
A **mezőgazdasági termelés** tekintetében elmondható, hogy Szabolcs-Szatmár-Bereg megye egyik legfontosabb értéke maga a termőföld. Az összes termőterület 512,1 ezer ha, ebből 282,2 ezer ha szántóterület, 43,3 ezer ha kert, gyümölcsös, szőlő, 64,9 ezer ha gyepterület (mezőgazdasági terület összesen: 390,5 ezer ha, amely a régió megyéi közül a legalacsonyabb), az erdő 117,2 ha.

Szabolcs-Szatmár-Bereg megye országos szinten első helyen áll a gyümölcsstermesztésre használt földterület nagyságát tekintve és hetedik az erdőgazdálkodásra használt földterületet nézve. Az állattenyésztés terén a házinyúl, a juh és kecske, valamint a baromfi tenyésztése országos szinten is meghatározó.

Munkaerőpiac: Mint látható, Szabolcs-Szatmár-Bereg megye munkaerőpiaci szempontból kedvezőtlen képet mutat, amelyet a következő tényezők generálnak: alacsony vállalkozói sűrűség, kevés nagy foglalkoztató vállalkozás, alacsony aktivitási arány és iskolázottsági szint. Magyarország megyéi közül Szabolcs-Szatmár-Bereg megye az aktivitási arány, a foglalkoztatási ráta és munkanélküliségi ráta tekintetében hosszú idő óta az utolsó vagy az utolsó helyen szerepel.

2. Táblázat: Szabolcs-Szatmár-Bereg megye munkaerőpiaci mutatói, 2007

Területi egység	Aktivitási arány %	Munkanélküliségi ráta %	Foglalkoztatási ráta %
Hajdú-Bihar	50,1	7,9	46,1
Jász-Nagykun-Szolnok	53,4	9,4	48,4
Szabolcs-Szatmár-Bereg	49,7	14,7	42,4
Észak-alföld	50,8	10,8	45,3
Magyarország	54,9	7,4	50,9

IBRÁNY-NAGYHALÁSZI KISTÉRSÉG

Az Ibrány-Nagyhalászi kistérség a Felső-Tisza vidékén, a Rétközi tájkörzet nyugati részén található, természetes határa a Tisza. A kistérség állandó népessége 46.482 fő, területe 521 km². Az Ibrány-Nagyhalászi kistérség kiválva a Nyíregyházi kistérségből, 2004-ben jött létre a következő 17 település részvételével: Balsa (857 fő),

Beszterec (1134), Buj (2407), Demecser (4501), Gávavencsellő (3887), Gégény (2090), Ibrány (7092), Kék (2046), Kemece (5075), Nagyhalász (5968), Nyírbogdány (3109), Paszab (1342), Székely (1087), Tiszabercel (1989), Tiszarád (608), Tiszatelek (1578), Vasmegyer (1712). A települések átlagos lakosságszáma 2734 fő.

az elmúlt években, amely kezdetben a megyeszékhelyből kitelepülő lakosság, a későbbiekben pedig a gazdasági tevékenységek elsődleges célterületévé vált – ennek az agglomerálódó térségnek a része a kistérség 8 települése. A kistérség demográfiai és gazdasági, munkaerőpiaci pozitívumai részben ennek köszönhetők. Az Ibrány-Nagyhalászi kistérségben a megyeinél mérsékelt-népeségfogyás a jellemző (-2,2), köszönhetően a vándorlási nyereségnek. A kistérségben 2584 regisztrált vállalkozás működik, ezek 27%-a társas vállalkozás. 100 lakosra 57 vállalkozás jut. A kistérség legjelentősebb természeti értéke a Tisza folyó. A szálláshelyek száma (62 db) rendkívül alacsony.

A kistérségi központ szerep Ibrány és Nagyhalász duális munkamegosztásán alapul. A városi lakosság aránya 48,69% vagyis a társadalom közel fele kisvárosokban él, a városok felülréprezentáltsága itt a legmagasabb a megyei kistérségek közül.

Az Ibrány-Nagyhalászi kistérség társadalmi és gazdasági szempontból elmaradó, leszakadó térség, területfejlesztési szempontból a 64/2004. Kormányrendelet szerint kedvezményezett, leghátrányosabb helyzetű. Nyíregyháza körül fokozatosan egy agglomerálódó térség alakult ki

Elérhetőségek:

Közép-Szabolcsi Kistérségi Többcélú Társulás

4484 Ibrány, Hősök tere 3.

Tel./Fax: **(+36) 42/200-389**

E-mail: **kszktt@gmail.com; kszktt@icedsl.hu**

Ízelítő az Ibrány-Nagyhalászi kistérség turisztikai értékeiből:

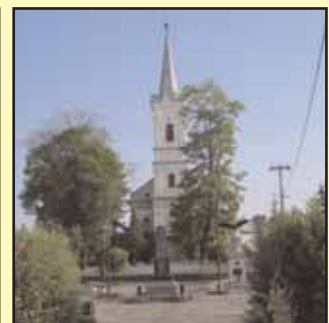
Kemece: Rápásky Mihály emlékmű

Tiszabercel: Pünkösdi lovasnapok

Tisza folyó

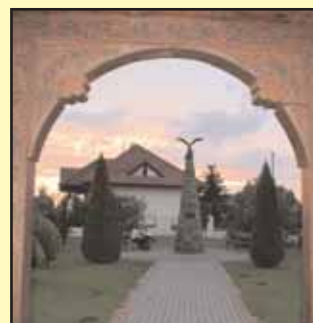
Gégény: Református templom

Nagyhalász: Csuha-Kállay kúria

Székely: Református templom

Ibrány: Székely kapu

Paszab: Paszabi szóttes

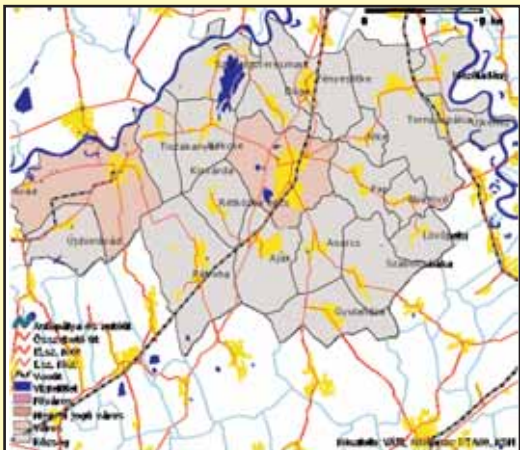

KISVÁRDAI KISTÉRSÉG

A Kisvárdai kistérség Szabolcs-Szatmár-Bereg megye északi részén fekszik, s magába foglalja a Rétközi kistáj északi részét, valamint a Nyírség északi, észak-nyugati csücskét. Állandó népessége 55.636 fő, területe 444 km². A kistérséget az alábbi települések alkotják: Ajak (4023 fő), Anarcs (2070), Dombrád (4331), Döge (2229), Fényeslitke (2543),

Gyulaháza (2120), Jéke (784), Kékcse (1631), Kisvárdá (18.079), Lövöpetri (527), Mezőladány (1110), Nyírlövő (735), Pap (1934), Pátroha (3116), Rétközberencs (1155), Szabolcsbáka (1323), Szabolcsveresmart (1658), Tiszakanyár (1741), Tornyospálca (2728), Újdombrád (726) és Újkenéz (1073). A kistérség urbanizációs szintje magas, 40,27%-os, amelynek a kistérségi központ lakossága teszi ki az egyharmadát.

A kistérség jelentős turisztikai értékekkel büszkélkedhet, legfőbb természeti értéke a Tisza és a Ricsikai erdő. Kisvárdán található Felső-Tiszántúl egyetlen megmaradt középkori világi várépítménye, valamint a gyógyfürdő. A kistérségben 952 szálláshely van, amelyből mindössze 3,5% a magán szálláshely. Nagy turisztikai vonzerőt jelent az évente megrendezésre kerülő Magyar Színházak Kisvárdai Fesztiválja, (augusztusban) – és az idén már negyedik Ajaki Lakodalmas Fesztivál. Sport-turisztikai jelentőségű a Gyulaházai Milleneumi Sportcentrum, a térség élő és állóvizeire alapozott vízi és horgászturizmusa; a dombrádi június végi Csülkös-Nap és a Tisza-part fontos vízitúra-pihenőállomás. A kistérség turisztikai potenciálja dinamikus módon erősödik az 1990-es évek elejétől.

Területfejlesztési szempontból a 2004/260 Korm. rendelet alapján hátrányos helyzetű, társadalmi-gazdasági szempontból elmaradott kistérség. Közlekedési viszonyai kifejezetten kedvezőek: a 4. számú főközlekedési út közvetlen kapcsolatot teremt a Záhonyi határátkelőhely és a megyeszékhely között. A kistérségen keresztül halad Kelet-Magyarország legjelentősebb vasútvonala. A munkanélküliségi ráta alacsonyabb a megyei átlagnál. A vállalkozásűrűség magas, amelyre serkentőleg hat a határ közelsége. Az itt regisztrált 4.763 vállalkozás 41,44%-a társas vállalkozás.

Elérhetőségek:

Kisvárdai és Térsége Többcélú Kistérségi Társulás

4600 Kisvárdai, Szent László út 7-11.

Tel: (+36) 45/403-842

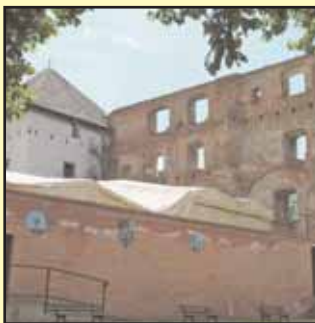
Fax: (+36) 45/500-112

E-mail: bakoandras@vardaitt.t-online.hu

Ízelítő a Kisvárdai kistérség turisztikai értékeiből:

Fényeslitke: Református templom

Kisvárdai: Kisvárdai vár

Szabolcsbáka: Református templom

Kisvárdai: Zsinagóga

Dombrád: Tisza folyó

Kisvárdai: Várfürdő

Gyulaháza: Farkas Bertalan emlékmű

Pátroha: Református templom

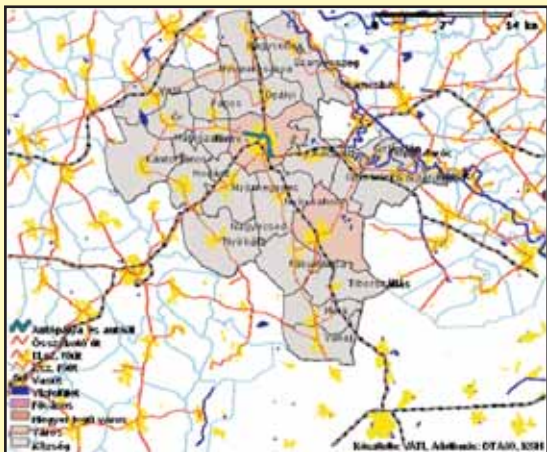

MÁTÉSZALKAI KISTÉRSÉG

A Mátészalkai kistérség Szabolcs-Szatmár-Bereg megye déli, keleti részén található, közvetlen kapcsolata van a román határszakasszal. Összterülete 625 km², a megye területének 10,5%-a. Az állandó lakónépesség száma 68.414 fő, a megye második legnépesebb kistérsége még úgy is, hogy 2001-hez képest 4,8%-kal kevesebben élnek itt. A

Mátészalkai kistérséget 26 település alkotja: Fábánháza (1974), Fülöpösaróc (361), Géberjén (558), Győrtelek (1781), Hodász (3482), Jármí (1333), Kántorjánosi (2207), Kocsord (3079), Mátészalka (18.035), Mérk (2361), Nagydobos (2212), Nagyecsed (6995), Nyírcsaholy (2332), Nyírkáta (1928), Nyírmeggyes (2787), Nyírparasznya (999), Ópályi (3068), Ökörítőfülpös (1980), Ór (1485), Papos (878), Rápolt (167), Szamoskér (453), Szamosszeg (2106), Tiborszállás (1090), Vaja (3769), Vállaj (994). A kistérség központja Mátészalka, mely a megye második legnagyobb települése, ezen kívül városi ranggal bír még Nagyecsed. A kistérség urbanizációs szintje 36,6%, amely Mátészalka magas lakosságszámából adódik. A térség népsűrűsége 104,7 fő/km², magasabb a megyei és a regionális átlagnál, de alacsonyabb az országosnál (108 fő/km²). A 2000-4999 fő közötti, valamint az 1000-1999 fő közötti településkategória

a legelterjedtebb. A kistérségben két mikrokörzet van, Mátészalka és Nagyecsed körül alakultak ki. A 311/2007. (XI. 17.) Korm. rendelet szerint a Mátészalkai kistérség komplex programmal segített hátrányos helyzetű kistérség, a fejlődési típus alapján leszakadó, perifériális, rurális térség. A kistérség legfontosabb közlekedési folyosója a 49. számú főközlekedési út, amely közvetlen kapcsolatot teremt a Csengersimai határátkelőhely és a 41. sz főközlekedési út között. Szabolcs-Szatmár-Bereg megye 8 ipari parkja közül egy Mátészalkán működik, 78 ha területű. A 4125 regisztrált vállalkozás 31%-a társas vállalkozás. A kistérségben 232 szálláshely található, amelyből 42% magán szálláshely; a vendégéjszakák száma az 1990-es évek elejéhez képest rendkívül visszaesett.

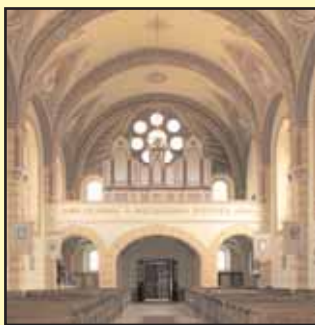

Elérhetőségek:
Szatmári Többcélú Kistérségi Társulás
4700 Mátészalka, Rákóczi u. 43.
Tel.: **(+36) 44/417-885**
Fax: **(+36) 44/500-123**
E-mail: **szatmari.tfft@t-online.hu**
Honlap: **www.szatmarikisterseg.hu**

Ízelítő a Mátészalkai kistérség turisztikai értékeiből:

Kocsord: Unitárius templom

Vállaj: Római Katolikus templom

Papos: Középkori Katolikus templom

Vaja: Vay Kastély

Fábánháza: Tájház

Mátészalka: Szatmári Múzeum

Nagyecsed: Ipartörténeti műemlék

Vajai Őstó

Mátészalka: Szt. István szobra

„Az Európai Parlament egy ifjú tudósító szemével” pályázat régiós döntője Nyíregyházán

Az Észak-alföldi régióban működő Europe Direct Információs Központok pályázatot hirdettek Szabolcs-Szatmár-Bereg, Jász-Nagykun-Szolnok és Hajdú-Bihar megyében középiskolások, valamint felsőfokú intézményben vagy valamely újságíró iskolában tanuló fiatalok részére "Az Európai Parlament egy ifjú tudósító szemével" címmel.

A pályázat célja a fiatalok gondolkodásra ösztönzése volt olyan társadalmilag jelentős témákban, amelyekkel a hétköznapi életük során maguk is érintettek lehetnek, de talán nem fordítanak rá elég figyelmet. Ilyen téma a pályázatban középpontba állított Európai Parlamenti választások kérdése is, melyben a fiatalok aktív szerepvállalása igen nagy jelentőséggel bír. A felhívás az Észak-alföldi régió valamennyi középfokú és felsőfokú iskolájába eljutott.

A verseny régiós döntőjére és díjkiosztójára 2009. június 28-án Nyíregyházán került sor a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Területfejlesztési és Környezetgazdálkodási Ügynökség Képzési Központjában.

Egy megyei szűrőt követően csak azok a dolgozatok kerültek a régiós döntőbe, amelyek a pályázat elvárásainak megfeleltek. Szabolcs-Szatmár-Bereg megyéből 6, Hajdú-Bihar megyéből 4 és Jász-Nagykun-Szolnok megyéből 3 pályázó vett részt a döntő megmérettetésén. A zsűri kötetlen beszélgetés formájában vitatta meg a versenyzőkkel a beadott cikkek tartalmát. A pályázók felkészültek voltak, és komolyan vették a feladatot.

A zsűri a három megye egy-egy Europe Directben dolgozó munkatársából, valamint mindhárom megyéből egy-egy újságírói tapasztalattal rendelkező tagból állt. Hajdú-Bihar megyéből Szabó Ivett, a Friss Rádió és az Alföld TV szerkesztő műsorvezetője, Jász-Nagykun-Szolnok megyéből Rimóczi Ágnes, a Megyei Népnap újságírója, Szabolcs-Szatmár-Bereg megyéből Rendes Sándor, a Campus Rádió és a Sunshine Rádió korábbi szerkesztő műsorvezetője vett részt a zsűri munkájában.

Régiósintén a középiskolás kategóriában Kovács Eszter Anna, a kisvárdai Bessenyei György Gimnázium 11. évfolyamos hallgatója, a 18-30 éves kategóriában pedig a nagycserkeszi Kresztyánkö Zsuzsanna, a Debreceni Egyetem V. éves közgazdász-gazdálkodási szakos hallgatója végzett az első helyen. A legjobb Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei "ifjú egyetemista tudósító" címet Kálmán Evelin (Debreceni Egyetem) kapta.

A győztes dolgozatokat ajánljuk az olvasók szíves figyelmébe!

RÓBERT NAPI VIGASSÁGOK

**Az újdonsült dőkös főnök igen nagy megtiszteltetésnek vette,
hogy névnapján tartják az EU-parlamenti választásokat**

Kovács Eszter Anna

A közelmúltban lezajlott diák-önkormányzati választást hatalmas érdeklődés kísérte iskolánkban. A voksolás hasonlóan zajlott a „nagyok” parlamenti választásához, bár mi – szavazófülkék híján – az alaposan összehajtott szavazócédulákkal biztosítottuk a szavazás tisztaságát. Nálunk is voltak listák: végül a többség által megszavazott lista jelöltjei alkotják a diákönkormányzatot. A „dőkös” elnököt Robinak hívják.

Amikor arról kezdem faggatni, hogy mit csinál majd június 7-én, rövid választát széles mosoly kíséretében kapom. – Hát mit csinálnék: ünnepelek! – így a dők-vezér. Nem hogy nyugodni a kétség, ezért rákérdezek: – Te valóban annyire örülsz, hogy életedben először szavazhatsz?

– Te miről beszélsz itt össze-vissza, drágám? Június 7-én a névnapom lesz! – ejteti le velem a tanust Róbert, miközben azért (kacifántos képzavarral élve) látom a szemében: szavaimmal sikerült bogarát csempészni a fülébe.

Csakhamar tisztázzuk: idén nemcsak az újdonsült dőkös főnök névnapjáról, hanem az európai parlamenti választásokról is nevezetes lesz június hetedik napja. – Te, milyen érdekes, hogy az EU-parlamenti választáson is – csakúgy, mint a suliban – pártok versengenek a szavazatainkért – próbál Robi viccesen egyenlőséget tenni a két választás közé. Abban persze igaza van, hogy az uniós voksolás az Országos Választási Bizottság által előzetesen elfogadott pártok indulhatnak, s az európai polgár ezen pártok listáira szavazhat. Sokan tisztában vannak azzal – mint ahogyan ugyancsak sokan nem – hogy a voksok összessége nemcsak az egyes emberek életére hat majd, hanem az egész országnak, sőt az Európai Unió valamennyi lakójá-

nak mindennapjait is befolyásolja. Ezért a szavazás nem egyszerűen fontos, hanem nagy horderejű is.

– Én azt látom, hogy a fiatalok némi rácsodálkozással és kíváncsisággal várják és fogadják az EU eseményeit, köztük az európai parlamenti választásokat – magyarázom Robinak, és igyekszem alátámasztani állításom. – Ez azért lehet így, mert a fiatal generáció – ellentétben az idősebbekkel – jobban képes azonosulni a változásokkal, és aktívabban töltik be európai polgári státuszukat.

Józan statiszták

– Különbön is, egy első ízben választó számára felejthetetlen élmény a szavazófülke felelős magánya, de egy tapasztaltabb voksolóra is az újdonság erejével hat az EU parlamenti választás, hiszen Magyarország választópolgárai most csupán másodszor választják meg uniós parlamentereiket – mondom a jól tájékozottak bölcsességével, majd még ezt is megtoldom. – Azt tudod például, hogy hazánk – annak okán, hogy immár 27 ország alkotja az EU-t – a korábbi 24 helyett ezúttal 22 mandátumot szerezhet? – teszem fel a költőinek szánt kérdést.

Ő erre buzgón bólogat és egy, a tévéből elkapott információfoslányára hivatkozva közli: az európai választópolgárok akár úgymond külföldről is szavazhatnak, sőt, az új hazájuk választott ország képviselőire is szavazhatnak. Ez is bizonyítja, hogy Európa egyre egységesebb lesz, nő az összetartozás és a közös felelősség érzése. Robi azt mondja, érti ő, hogy fontosak a közös irányelvek, lényeges kérdés a közös politika, de azért szerinte a legizgalmasabb a közös pénz.

– Előbb vagy utóbb eljutunk oda, hogy nálunk is az euró lesz a fizetőeszköz – pillantok a jövőbe, de

azért kicsit már jó előre nosztalgizálok is, amikor kifejtem: – Tudom, hogy ez törvényszerű, de én egy picit sajnálom a szép metszésű forintunkat. Ha nem is a világ legértékesebb pénze, de az biztos, hogy ott van a tíz leggyönyörűbb bankóban.

Határok nélkül

– Ne temesd el idejekorán a jó öreg forintot, ami nem is olyan vén, hiszen csak 1946-ban született meg a teljesen inflálódott pengő helyett – tudálkoskodik barátom, és még rátesz egy lapáttal:

– Te, képzeld, a szomszédban láttam olyan elérteletelenedett pengőt, amire nem fértek rá a nullák, és ezért mill-, meg billpengőnek nevezték. Na, a forinttal ez már nem fordulhat elő semmiképp, már csak azért sem, mert pár év múlva mi is csatlakozhatunk az euró-övezethez.

– Öszintén szólva én ezt előbb szeretném megtenni, ugyanis az egyetem alatt élni szeretnék valamelyik ösztöndíjjal, és egy ideig Nyugat-Európában vendégszéknek diákként. Sőt, azt sem zárom ki, hogy más országban keresek munkát, és ott is telepszem le – röplök előre az időben néhány évet. Robi erre nem hőkken meg, hanem sűrűn bólogat, bár azt megjegyzi:

– Na látod, ezt valaha – nem is olyan rég – disszidálásnak nevezték, mára meg teljesen normális és elfogadott. Az új nemzedék persze mobilabb és kompromisszumkézsőbb, mint elődei, no meg az idegen nyelvekkel sem állunk hadilábon. S ez még akkor is lényeges, ha az is igaz, hogy az Unió hivatalos nyelveinek száma 23, azaz alig kevesebb, mint az EU-t alkotó országok, illetve nemzetek száma. Mindeközben a határok jelképek lettek. Kisgyermekként egyáltalán nem értettem, miért pánikol apu és anyu, amikor átmegyünk egyik országból a másikba. Ma már nagyjából értem, hogy mi volt az a „határfrász”.

No, de menjünk dolgunkra, mert még rengeteg a feladat nemcsak az EU-parlamentben, hanem a diákönkormányzatban is! Tudod mit, mi, akik már megnyertünk egy választást, nyerjünk meg választókat június 7-ére is! Robival ebben maradunk, meg abban, hogy a névnapot is „megüljük”.

Érdekünk az érdekképviselet

Kresztyánkó Zsuzsanna

2004. május 1-jén a magyarok és még kilenc európai ország lakóinak a szíve egy pillanatilag egyszerre dobbant meg, mikor felhangzott Beethoven IX. szimfóniájának Örömmódája. Teljes jogú tagokká váltunk az Európai Unióban (EU). A tagsággal számos kötelezettséget, ugyanakkor jogot is szerztünk. Európai uniós állampolgárként az egyik legfontosabb jogunkkal már 2004 júniusában élhettünk. Ekkor tartották az immár 25 tagúvá növekedett európai integrációs szervezet parlamenti választásait. Akkor az Európai Parlamentben (EP) 24, általunk közvetlenül választott képviselő foglalhatott helyet.

Magyarország lakosságát tekintve a közepes méretű országok közé sorolható az EU-ban. A lakosság számának arányában kerül meghatározásra egy-egy ország EP képviselete. A jelenleg érvényben lévő Nizzai Szerződés szerint hazánkban 22 képviselő fog csatlakozni az EP 8 képviselőcsoportjához, képviselve a magyar állampolgárokat. Az EP képviselőink mindennapos (de nem hétköznapi) munkájának három ország három városa – Luxembourg, Strasbourg és Brüsszel – ad thont.

A válaszok újabb kérdéseket generálnak, melyek megválaszolása elősegíti a cikk célját, ti. bemutatni a nagyszerű EU-s szerv működését. Joggal merülhet fel egy magyar, román, bolgár, ciprusi, de még egy német, finn vagy dán állampolgárban is az a kérdés, vajon miért fontos az EU-nak ezen intézménye? Ahhoz, hogy érvekkel igazolhassuk az EP választások jelentőségét, látnunk kell, hogy mit tett az állampolgárok érdekeit, az állampolgárok védelmében. Jogköre és feladatköre 1952 óta fokozatosan növekedett. Mára az EP megkerülhetetlen szervvé vált a közös költségvetés elfogadásakor, az Európai Bizottság (EB) kinevezésekor. Kötelező az Európai Tanács és az EB számára, hogy kikerje az EP hozzájárulását, ha a nemzetközi szerződéskötésekről vagy új tagok felvételéről esik szó.

Mégis még mindig felteheti egy szlovák, szlovén, cseh, lengyel állampolgár a fenti kérdést. Hát jó. Akkor nézzük meg egy kicsit közelebről az EP képviselő munkáját. Mi lehet a közös egy litván szívbebeszben és egy magyar villany-szerelőben? Az egyik lehetséges válasz nagyon egyszerű. A könnyebb munkavállalás lehetősége mindkettőjük számára egy másik EU-s tagországban. Az EP az előző ciklusában egyrészt irányelveket fogadott el a kölcsönös diploma-elismerés ügyében, másrésztől megszűlt a régi tagországokat, hogy fel-előbb nyissák meg kapuikat az új tagországok munkavállalói előtt. És mekkora

ereje volt a felszólításnak? Akkor, hogy 2008 végére már csupán négy ország alkalmazott korlátozásokat.

Nézzünk egy másik példát! Hogyan tud 2009-ben beszélgetni egymással két barát, akik közül az egyik Lengyelországban él, a másik pedig Franciaországban? Olcsóbban. Az EP közreműködésével bevezetésre került az eurotarifa, mely olcsóbbá tette a külföldi telefonálás díjait.

És egy harmadik példa, mely nőként az egyik legfontosabb számomra. 30 évvel ezelőtt az EP képviselők között a nők aránya 16,3% volt, 2009-ben már 31%. Az EP nőjogi szakbizottságának a közreműködésével javult az EU-n belül a nők és férfiak közötti esélyegyenlőség mértéke. Hasonló állampolgári érdekeket védelmező intézkedés született a környezetvédelem, a fogyasztóvédelem területén is, melyekkel mindennap találkozunk – úgy, mint szigorúbb előírások alkalmazása a tagországokban a gyermekjátékok gyártásakor és forgalmazásakor, a filmekben elhelyezett bűjtató termékreklámokra vonatkozóan vagy a fegyvertartást illetően – csak éppen bennünk nem tudatosul, hogy ezen döntések és intézkedések bölcsője az Európai Parlament. A legtöbb tagállamban hatályos jogszabály az EP képviselő által meghozott uniós jogszabályok nemzeti jogba történő átültetése.

És mit várhatunk a következő öt évben? Egyrésztől várható, hogy nemsokára ratifikálják a Lisszaboni szerződést, ennek következtében kibővül, szélesedni fog a Parlament jogköre, beleszólása az európai döntéshozatalba. Másrésztől pedig az európai uniós állampolgár számíthat arra, hogy a következő öt évben a parlamenti napirendi pontok tartalmazni fognak számos, a hétköznapijainkat is érintő kérdést, úgymint a női-férfi esélyegyenlőség, az egyenlő bérezés azonos munkáért – hiszen jelenleg egy nő ugyanazért a munkáért 17%-kal kevesebbet fizetést kap, mint egy férfi. A parlamenti képviselők további feladata lesz a fogyasztói jogaink védelme, az hogy minden állampolgár egyértelműen tudja, hol, hogyan készítik, hol dolgozzák fel és csomagolják az éppen kosarában landoló termékeket. És persze minden olyan kérdésben, melyet az állampolgárok petíció formájában a Parlament elé terjesztenek, hiszen ez is jogunk.

A csatlakozással nemcsak kötelezettségeket szerztünk, hanem jogokat is. Jogokat a közös jövőnk alakítására. A június 7-i szavazás csupán néhány percet jelent az életünkben, de hatalmas lehetőséget, hogy beleszóljunk Európa jövőjébe.

Magyarország – 2009 június 7. Szavazzak vagy sem?

Kálmán Evelin

„Európai Parlamenti választások Magyarországon”, halljuk hetek óta a médiából. Nincs olyan nap, hogy ne beszéljenek 2009. június 7-ről, a választás fontosságáról.

De kérdem én: honnan tudja egy átlag magyar ember, hogy az Európai Parlamenti választás számára miért jó, milyen változást hozhat az életében és hogy miért menjen, vagy ne menjen el szavazni? Pontos statisztikai adatok nem állnak rendelkezésemre – és nem lebecsmérlésként említem –, de nem hinném, hogy egy tisztas magyar állampolgár birtokában van megfelelő mennyiségű információnak arról, hogy mi is az az Európai Parlament, hogy miért is kellene neki választani, és hogy egyáltalán kit.

Ha minden jól alakul én hamarosan közzé teszek (gondolhatja az olvasó, hogy hát igen, így könnyű nekem bírálni, a fentiekben őt, a barátait, a családját, embertársait és hiányos tudásokról említést tenni), de töredelmesen bevallom, hogy nekem is rengeteg információnak kellett utána járnom ahhoz, hogy dönthessek; eme okból mertem cikkem első részét papírra vetni. Maximalista lévén „beleástam” magam az Európai Parlament történetébe, múltjába, jelenébe, és ha a kedves olvasó megengedi, (a teljesség igénye nélkül) néhány tény, információ, adatot szeretnék leírni.

Az Európai Parlament (későbbiekben: EP) az 1951-es Párizsi Szerződésnek köszönheti létét. Az akkoriban működő államok vezetői tisztában voltak azzal, hogy bizonyos fókusz szükség van egy demokratikus, parlamenti intézményre. Így ezen évben a parlamentet, mint tanácsadó jellegű szervet határozták meg. Ehhez képest napjainkban az EP az integráció egyik legdinamikusabb erőszó és hatáskörében bővülő közösségi intézményévé vált.

1976-ban a tagállamok vezetői engedélyezték az EP közvetlen választás alapján való létrehozását a megszorítással, hogy a választásokat tagállamonként eltérő választási rendszer szerint tartják. Ennek megfelelően 1979-ben első ízben, azóta pedig öt évente tartanak EP-választásokat.

Az EP története a folyamatos létszám-bővítés története. Az 1958-as kis létszámú tanácskozó testületből mára már egy jelentős, döntéshozatali jogokat is birtokló parlamentté vált. Az egyes tagállamok választópolgárai által választható képviselők számát az adott tagállam lélekszámának arányában állapítják meg.

Az EP belső szerkezete és működési elvei nagyban megegyeznek a hagyományos parlamenti struktúrával és működéssel, de néhány, az Európai Unió specialitásából származó eltéréssel is számolnunk kell. Az EP elnökét és alelnökét egy parlamenti ciklus időtartamának felére (azaz két és fél évre) választják, a ciklus közepén újabb választást tartanak. Az elnöki tisztség feladata, hogy képviselje az EP-t az intézményközi találkozókon, illetve az EP ülésein, valamint elnököl a plenáris üléseken is.

Az Európai Parlament működésében a parlamenti bizottságok jelentik a folyamatos tevékenység fő mozgatórugóját. Két típusú bizottság van: állandó bizottságok (számuk 20), illetve ad hoc bizottságok, amelyek csak egy-egy speciális probléma kezelésére alakultak. Fontos tudnivaló, hogy a bizottsági helyeket is két és fél évente újraosztják.

És ez a történeti áttekintés mire is volt jó pontosan? Mint láthatjuk, nem egy totális bürokratikus rendszerről van szó; ez emberközelű és emberléptékű rezsim.

Sokan talán úgy vélhetik, hogy az Európai Parlament intézménye, történelme túlságosan összetett és bonyolult ahhoz, hogy a hírekben, a médiában a Parlentről, valamint a Parlament döntéseiről szóló, oly szépen elmondott hírek igazak legyenek; hogy a Parlament tényleg az emberek, és az ott dolgozó képviselők ténylegesen az emberek, a nemzetek érdekeit képviselik. Remélem, az Európai Parlament fejlődésének története meggyőzi az Olvasókat arról, hogy mindez lehetséges és mindez igaz...

Tény, hogy a választásokon való részvétel 1979 óta egyre csökken, ami arra enged következtetni, hogy a tagállamok választópolgárai továbbra sem érzik különösen fontosnak a választás lehetőségét. Ebből adódóan a fő kérdés: Legyek hasonlóan érdektelen, mint a régmúltban avagy a közel-múltban élő embertársaim, vagy esetleg most másként cselekedjek? Voksoljak-e vagy sem? Hagyjam, hogy az egyre csökkenő tendencia továbbra is „fennálljon”, vagy esetleg hozzátegyem a statisztikákhoz az én egyetlen kicsiny szavazatomat? Lehet, nem sokat nyom a latba – gondolhatná az ember –, de ki tudja...

Az elmúlt évtizedekben tudnivaló, hogy azok az „egyetlen kicsiny szavazatok” hiánya a mérleg nyelvét negatív irányba billenthetik, de miért ne lehetne éppen most azt a mérleget kibillenteni ebből a mélypontból? Demokratikus államforma a magyar, így miért ne élhetnének állampolgári jogunkkal?

Az Európai Parlamenti választásnak nem politikai választásnak kell lennie; hangsúlyozom, itt nem arról kell döntenie, hogy melyik párt szimpatikus számunkra, hanem arról, hogy ki, pontosabban kik képesek arra, hogy képviseljék Magyarországot és miniket magyarokat.

Egyetlen X, mellyel veszíteni valónk nincs! S így utolsó gondolatként a választásban kételkedőkhoz lenne egy kérdésem: dacos vagy, esetleg a jelenlegi magyar létbe, politikai helyzetbe belefáradtál, haragszol mindenre és mindenkiire, tehetetlennek érzed magad és ezen ok miatt szeretnél távol maradni az európai parlamenti választásoktól? Gondold át még egyszer, kérlek, mielőtt a kérdésemre igent mondanál önmagadban...

Ha már annyi harag gyűlt benned össze a külvilággal szemben, akkor miért ne tehetnéd végre azt, amit te jónak látsz? Még ha számára ez „csak egy értelmetlenné tűnő választás” is, de legalább elmondhatod a véleményed...

Európa Nap

Még ma, 5 évvel az uniós csatlakozásunkat követően sem tudják sokan, hogy május 9-én ünnepli az EU mindannyiunk – a 27 tagország – közös ünnepnapját, az Európa Napot. A dátum Robert Schuman francia külügyminiszter 1950. május 9-én közzétett nyilatkozatához kapcsolható, amely az európai integráció szerveződésének kezdetét jelentette.

A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Területfejlesztési és Környezetgazdálkodási Ügynökség Nonprofit Kft. keretein belül működő Europe Direct Információs Központ minden évben figyelmet fordít arra, hogy ezt a dátumot minél inkább beilleszesse a köztudatba. Ebben az évben a megemlékezés összekapcsolódott uniós tagságunk 5. évfordulójával. Öt évnyi tagság után különösen fontos, hogy a lakosság egyre tájékozottabb legyen az EU működésével, intézkedéseivel, ezen belül saját jogaival, lehetőségeivel kapcsolatban.

Így a megyei Europe Direct iroda kettős kötelezettségnek tett eleget, amikor május 9-én Nyíregyházán a Kossuth téren felállított információs sátrához várta a megye lakóit. Brüsszelből kapott EU-s tájékoztató füzetekből válogathattak az arra járók, valamint EU-s tudáspróbákkal, játékokkal próbálkozhattak a vállalkozó szelleműek. Természetesen a jó megoldásokért ajándékok jártak.

A sátorban megtekinthettek az érdeklődők egy tablósorozatot az Európai Parlentről, és a választásokról, mely az egyik legfontosabb aktuális uniós esemény volt a közelmúltban. Természetesen – és nem utolsó sorban – lehetett kérdezni és beszélgetni is az Európai Unióról.

Európai Filmhét

A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Területfejlesztési és Környezetgazdálkodási Ügynökség keretein belül működő Europe Direct (Európai Információs Pont) iroda munkatársai négy évvel ezelőtt, az Európa Nap megünneplésének záró akkordjaként invitálták először a lakosságot egy filmvetítésre, melynek sikere arra biztató, hogy érdemes folytatni az európai kultúra, az európai izlésvilág ilyen módon történő népszerűsítését. Így vált immár hagyománnyá, hogy minden évben 5-6 napig tartó, ingyenesen látogatható filmvetítéssel ünnepeljük meg a jeles EU-s eseményeket.

Idén uniós tagságunk 5. évfordulójának megünneplése jegyében zajlott az Európai Filmhét, mely éppen az Európai Parlamenti választások előtti héten került megrendezésre. Ennek apropóján a moziba látogatók minden vetítés előtt betekintheztek pár perc erejéig az Európai Parlament munkájába egy néhány perces kisfilmen keresztül, remélve, hogy a közönség ezáltal is átfogóbb képet kap a különben oly távoli brüsszeli intézmény mindennapjairól.

Az európai filmek hollywoodi produkciókkal szembeni versenyképességének elősegítését, sajátos ízlést tükröző és európai értékeket közvetítő produkciók megszületését és népszerűsítését az EU anyagi eszközökkel is erősen támogatja. Ezt a célt szolgálja az EU Média Programja, mely többek között a filmgyártást, forgalmazást és filmfesztiválok szervezését támogatja.

Idén olyan európai filmek kerültek kiválogatásra, amelyek valamilyen neves filmfesztiválon díjat nyertek, s ugyanakkor a közönség egy széles rétege számára élvezhető, szórakoztató programot nyújtanak. A Europe Direct iroda munkatársai a korábbiakhoz hasonlóan most is igyekeztek többféle műfajból összeállítani a műsort, hogy minél többen megtalálják az izlésüknek megfelelő alkotást, így a kosztümös történelmi dráma, a romantika, a történelmi témájú krimi, ill. az inkább felnőtteknek és nagyobb gyerekeknek szóló animációs film egyaránt terítékre került ezen az öt napon. Nagy tetszésnek örvendett a vetítéseket követő ajándéksorsolás. Az Európai Parlament jóvoltából azoknak is jutott egy-egy apró ajándék, akik a sorsoláson nem nyertek.

Az Európai Parlamenti Választások mérlege

Továbbra is a konzervatív Európai Néppárt a legnagyobb frakció az Európai Parlamentben. Az EU-ban 2009. június 4. és 7. között megrendezett választásokon a jobbközéppártok jelentős előretörést könyvelhettek el a legnagyobb uniós tagállamok némelyikében, így például Franciaországban, Olaszországban, Spanyolországban és Lengyelországban.

A 736 tagú parlamentnek beleszólása lesz az új Európai Bizottság összetételébe. Az EU új elnöki és külügyi vezetői tisztségével összefüggésben is szerepet kap a Lisszaboni Szerződés értelmében (amennyiben azt a második irországi népszavazáson az írek idén elfogadják).

Az európai parlamenti képviselők az éghajlatváltozásról szóló nemzetközi megállapodás megkötésére irányuló tárgyalások alakításában is közreműködnek majd. Az elkövetkező hónapokban várhatóan a parlament elé kerül az új pénzügyi szabályozás kérdése is. A szabályozás felülvizsgálata azt célozza, hogy a jövőben el lehessen kerülni a jelenlegihez hasonló válságokat.

A mintegy 388 millió szavazásra jogosult polgárnak közel 44%-a járult az urnákhoz – kevesebben, mint a korábbi választások során.

José Manuel Barroso, az Európai Bizottság elnöke megköszönte a választóknak, hogy kifejezésre jutatták, milyennek képzelik el az EU jövőbeli politikáját. „A választás összességében egyértelműen azoknak a jelölteknek és pártoknak a győzelmét hozta, akik és amelyek támogatják az európai integrációt, és olyan szakpolitikai lépéseket várnak az EU-tól, amelyek a mindennapi problémák megoldását célozzák” – tette hozzá.

(Forrás: *Európai Bizottság Magyarországi Képviselete*)

Kiadja: a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Területfejlesztési és Környezetgazdálkodási Ügynökség Nonprofit Kft.

4400 Nyíregyháza, Benczúr tér 7.

Telefon: +36 42/508-350, 508-351, 508-352

Fax: +36 42/508-366

Web: www.mfukht.hu Felelős kiadó: Kósa Tímea

Szerkesztette: Filepné dr. Nagy Éva

Nyomdai kivitelezés: Gprint Iroda